

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ

**ЗАХИСТ ПРАВ ДИТИНИ
В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОЇ АГРЕСІЇ**

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

23 червня 2023 року

Видавництво
«Юридика»
2023

УДК 342.7:341.3:364(477)
З-38

Оргкомітет конференції:

Голова:

Швець Д.В., ректор державного університету, доктор юридичних наук, доцент,
Заслужений працівник освіти України

Заступник голови:

Корнієнко М.В., проректор державного університету, доктор юридичних наук,
професор

Члени оргкомітету:

Пишна А.Г., завідувач кафедри адміністративної діяльності поліції, кандидат
юридичних наук, доцент;

Тетерятник Г.К., завідувач кафедри кримінального процесу, доктор
юридичних наук, професор;

Конопельський В.Я., завідувач кафедри кримінального права та криминології,
доктор юридичних наук, професор;

Горошко В.В., завідувач кафедри криміналістики та психології, кандидат
юридичних наук, доцент;

Ковальова О.В., професор кафедри адміністративної діяльності поліції,
кандидат юридичних наук, доцент;

Домброван Н.В., начальник відділу організації наукової роботи,
кандидат юридичних наук.

Статті друкуються в авторському варіанті.

Оргкомітет дозволив собі лише скорочення
статей, які суттєво перевищували пропоновані обсяги.

Захист прав дитини в умовах військової агресії : матеріали Міжнародної
З-38 науково-практичної конференції (м. Одеса, 23 червня 2022 р.). – Одеса :
Видавництво «Юридика», 2023. – 316 с.

ISBN 978-617-8263-53-9

САЙТ КОНФЕРЕНЦІЇ

УДК 342.7:341.3:364(477)

ISBN 978-617-8263-53-9

© ОДУВС, 2023

ПРОБЛЕМА БЕЗПРИТУЛЬНОСТІ ДІТЕЙ ТА ШЛЯХИ ЗАПОБІГАННЯ В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОЇ АГРЕСІЇ

Кабакчей І. А.

*курсант 205 взводу факультету підготовки фахівців
для підрозділів превентивної діяльності
Одеського державного університету внутрішніх справ*

Науковий керівник:

Пасько О. М.

*професор кафедри криміналістики та психології
Одеського державного університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент*

Проблема безпритульності дітей в умовах війни в Україні є дуже актуальною. Повномасштабне вторгнення спричинило значну кількість внутрішньо переміщених осіб, серед яких є велика кількість дітей, які втратили свої будинки та близьких.

Військовий стан в Україні дуже вплинув на долю та життя дітей, змушуючи їх жити в умовах постійної небезпеки, фізичної травми та психологічного стресу. Багато дітей втратили своїх батьків, родичів або близьких, що призвело до зростання числа безпритульних дітей. Вони стикаються з великими труднощами в отриманні освіти, доступі до медичних послуг та належного харчування.

Пріоритетним є визначення проблеми безпритульності дітей в умовах війни та висвітлення питання щодо державного захисту такої соціально не захищеної категорії громадян.

Безпритульні діти є особливо вразливою категорією населення. Вони піддаються ризику експлуатації, злочинності, торгівлі людьми та інших негативних явищ. Відсутність стабільного житла та підтримки з боку сім'ї створює серйозні перешкоди для їхнього нормального фізичного, психологічного та соціального розвитку. Законодавство в Україні визначає не тільки саме поняття «безпритульності», а й самий шлях її подолання, яке регламентується наступними нормативними актами: Законом України № 2402-III від 26.04.2001 р. «Про охорону дитинства», із змінами; Указом Президента України № 1071/2001 від 13.11.2001 р. «Про додаткові заходи щодо запобігання дитячій бездоглядності»; Указом Президента України № 63/96 від 18.01.1996 «Про Національну програму «Діти України» та ін.

Відповідно до статті 1 Закону України № 2402-III від 26.04.2001 р. «Про охорону дитинства» встановлений конкретний термін, який дає

нам визначити безпритульних дітей та дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах.

Безпритульні діти – діти, які були покинуті батьками, самі залишили сім'ю або дитячі заклади, де вони виховувались, і не мають певного місця проживання; діти, позбавлені батьківського піклування, – діти, які залишилися без піклування батьків у зв'язку з позбавленням їх батьківських прав, діти, батьки яких не виконують своїх батьківських обов'язків з причин, які неможливо з'ясувати у зв'язку з перебуванням батьків на тимчасово окупованій території України або в районах проведення бойових дій.

Дитина, яка перебуває у складних життєвих обставинах, – дитина, яка потрапила в умови, що негативно впливають на її життя, стан здоров'я та розвиток у зв'язку з інвалідністю, тяжкою хворобою, безпритульністю [1].

Утримання і виховання безпритульних дітей забезпечує держава. Безпритульні діти в порядку, встановленому законом, тимчасово розміщуються в притулках для дітей служб у справах дітей, центрах соціально-психологічної реабілітації дітей, сім'ях патронатних вихователів, у яких створюються належні житлово-побутові умови та умови, спрямовані на забезпечення їх соціальної адаптації та підготовку до повернення у рідні сім'ї або влаштування в сімейні форми виховання, надається правова, психологічна, медична та інша допомога таким дітям [1].

Посадові особи органів державної влади та органів місцевого самоврядування, поліцейські, працівники відповідних структурних підрозділів місцевих державних адміністрацій, житлово-експлуатаційних організацій, навчальних закладів, громадяни та інші особи, яким стало відомо про факт безпритульності, зобов'язані негайно повідомити про це органи опіки та піклування за місцем знаходження дитини.

Тому відповідно до Указу Президента України № 1071/2001 від 13.11.20001 р. «Про додаткові заходи щодо запобігання дитячій бездоглядності» з метою запобігання дитячій бездоглядності, соціального захисту дітей і підлітків, які залишилися без батьківського піклування, та підвищення рівня профілактики правопорушень серед дітей був розроблений комплекс заходів [2].

Розроблені програми з питань запобігання дитячій бездоглядності, в яких передбачається: забезпечення разом з Міністерством внутрішніх справ України, Міністерством праці та соціальної політики України, Державним комітетом молодіжної політики, спорту і туризму України відкриття в достатній кількості притулків для

неповнолітніх; вжиття невідкладних заходів до укомплектування кваліфікованими кадрами служб у справах неповнолітніх згідно із Законом України № 20/95-ВР 24.01.1995 «Про органи і служби у справах неповнолітніх та спеціальні установи для неповнолітніх» і створення умов для їх ефективної роботи, недопущення подальшого скорочення та ліквідації цих служб; забезпечення ефективної діяльності соціальних закладів для неповнолітніх (притулки, центри медико-соціальної реабілітації, школи соціальної реабілітації та професійні училища соціальної реабілітації), поліпшення їх матеріально-технічної бази, забезпечення дітей харчуванням, одягом, взуттям, засобами особистої гігієни; всебічне сприяння розвитку мережі дитячих будинків сімейного типу, підтримці [3].

Підсумовуючи можна сказати, що в умовах війни безпритульні діти є особливо вразливою категорією населення. Вони піддаються ризику експлуатації, злочинності, торгівлі людьми та інших негативних явищ.

Отже, в Україні є чітка стратегія подолання безпритульності, створенні нормативно-правові акти, які регламентують порядок відповідних заходів щодо подолання безпритульності, проведені відповідні заходи (створенні притулки, центри медико-соціальної реабілітації, школи соціальної реабілітації та професійні училища соціальної реабілітації) запобіганню безпритульності. Кожна дитина – це майбутнє нашої держави, це наше покоління, яке буде жити у мирній Україні. Тому на державному рівні звертається увага щодо захисту та недопущення порушення прав дітей, особливо безпритульних, які потребують ще більшої уваги.

Література:

1. Про охорону дитинства: Закон України від 26.04.2001 № 2402-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2402-1#Text> (дата звернення 04.06.2023)
2. Про додаткові заходи щодо запобігання дитячій бездоглядності: Указ Президента України від 28.01.2000 № 113/2000. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/113/2000#Text> (дата звернення 04.06.2023).
3. Про Національну програму «Діти України» Указ Президента України від 18.01.1996 № 63/96. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/63/96#Text> (дата звернення 04.06.2023).

ПРАВОВИЙ ЗАХИСТ ПРАВ ДІТЕЙ ПІД ЧАС ВІЙСЬКОВОЇ АГРЕСІЇ: АДМІНІСТРАТИВНІ ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ <i>Зінченко Д., Гопко Д. О., Джафарова О.В.</i>	102
КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВА ОХОРОНА ДІТЕЙ ВІД ЖОРСТОКОГО ПОВОДЖЕННЯ <i>Іващенко В. О.</i>	106
РОЛЬ ДОКАЗІВ У ДОВЕДЕННІ ОБСТАВИН БАГАТЬОХ КРИМІНАЛЬНИХ ПОРУШЕНЬ СКОЄНИХ РОСІЄЮ ПРОТИ ДІТЕЙ В УКРАЇНИ <i>Кабакчей І. А., Марченко О. А.</i>	110
ПРОБЛЕМА БЕЗПРИТУЛЬНОСТІ ДІТЕЙ ТА ШЛЯХИ ЗАПОБІГАННЯ В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОЇ АГРЕСІЇ <i>Кабакчей І. А., Пасько О. М.</i>	114
ВІДМЕЖУВАННЯ «ВИКОРИСТАННЯ МАЛОЛІТНЬОЇ ДИТИНИ ДЛЯ ЗАНЯТТЯ ЖЕБРАЦТВОМ» ВІД «ВТЯГНЕННЯ НЕПОВНОЛІТНИХ У ПРОТИПРАВНУ ДІЯЛЬНІСТЬ» У КРИМІНАЛЬНОМУ ЗАКОНОДАВСТВІ УКРАЇНИ <i>Кабакчей І. А., Резніченко Г. С.</i>	117
РОЛЬ МІЖНАРОДНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ ПІД ЧАС ЗАХИСТУ ПРАВ ДІТЕЙ В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОЇ АГРЕСІЇ <i>Кісельов М. О., Карагіоз Р. С.</i>	120
РОЛЬ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВИХ МЕХАНІЗМІВ У ЗАХИСТІ ПРАВ ДИТИНИ В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОЇ АГРЕСІЇ <i>Кісельов М. О., Марченко О. А.</i>	124
ПРОБЛЕМИ ЗАХИСТУ ПРАВ ДІТЕЙ ПІД ЧАС ВОЄННИХ ДІЙ В УКРАЇНИ <i>Коваль І. І., Чекмарьова І. М.</i>	127
ОБОВ'ЯЗКОВА ЕВАКУАЦІЯ В ПРИМУСОВИЙ СПОСІБ ДІТЕЙ: ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ <i>Ковальова О. В.</i>	131
ГНОСЕОЛОГІЯ ПРАВ ДИТИНИ В УМОВАХ ВІЙНИ ЯК ЧИННИК УДОСКОНАЛЕННЯ ЇХ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОЇ ОХОРОНИ <i>Корнієнко М. В.</i>	135
ЮРИДИКО-ПСИХОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ПРОФІЛАКТИКИ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ, ВЧИНЮВАНИХ ДІТЬМИ <i>Косовський С. О., Пасько О. М.</i>	138
ВИКРАДЕННЯ УКРАЇНСЬКИХ ДІТЕЙ ПІД ЧАС ВІЙНИ <i>Кравченко А. В., Кулик Л. М.</i>	141
ЗАСТОСУВАННЯ «ЗЕЛЕНОЇ КІМНАТИ» ПРИ ОПИТУВАННІ ДІТЕЙ: АКТУАЛЬНІСТЬ ТА ПОТЕНЦІАЛ <i>Кравченко А. В., Пасько О. М.</i>	144